

Selbarnehagene

Plan for tilvenning

**SEL
KOMMUNE**

Plan for tilvenning i Selbarnehagene 05.07.2019.
Revidert 05.11.20

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Mål for planen	3
Trygghet og tilknytning	4
En trygg og god tilknytting	7
Plan for gjennomføring av tilvenning i barnehagen	9
Forventninger	10
Soving	11

Forord

Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn.

Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammepplan 2017:33)

Mål for planen

Målet med planen er:

- ❖ at tilvenningen tilpasses hvert enkelt barns behov og gjøre den til en naturlig del av sin praksis i samarbeid med barnets foreldre
- ❖ at alle som jobber i barnehagen gir barna trygghet gjennom god omsorg
- ❖ at alle medarbeidere har kunnskap om tilvenning, og tilknytning
- ❖ at alle barnehager har gode rutiner for tilvenning og følger disse
- ❖ at alle barn er trygt tilknyttet til minst en voksen i sin gruppe
- ❖ at foreldrene har tillit til personalet og opplever at det er trygt å levere barnet i barnehagen

Planen skal være et felles utgangspunkt for Selbarnehagens arbeid med tilvenning. Første del av planen redegjør for kunnskapsgrunnlaget for planen, og redegjør for teorier om tilknytning og trygghet. Andre del beskriver hvordan Selbarnehagen kan sikre en trygg og god tilvenning for alle barn. Styrer har ansvar for at alle medarbeidere setter seg inn i og forstår både kunnskapsgrunnlaget og føringene som ligger i planen.

Alle barnehager skal:

- ❖ sette av god tid til tilvenning for alle barn
- ❖ gi foreldrene informasjon om barnehagens rutiner for oppstart og tilvenning og hvorfor rutinene er slik
- ❖ invitere alle barn og foreldre på besøk i barnehagen før oppstart
- ❖ ha en tilknytningsperson ved oppstart for alle barn
- ❖ ha tett dialog med barnas foreldre i tilvenningsperioden
- ❖ gjennomføre en egen oppstartsamtale med alle foreldre og det skal arrangeres et felles foreldremøte for alle nye barn på våren

- ❖ tilrettelegge for en trygg og god oppstart uansett når på året barnet begynner og uansett alder
- ❖ «De røde trådene»
Et konkret tiltak for nye barna i Sel kommune som starter i barnehagen. Alle nye barn skal bli spesielt kjent med en bok og en sang. Disse «trådene» tas i bruk den første tiden etter barnehagestart. Bruk av «De røde trådene» kan være med å støtte opp under barnas opplevelse av helhet og sammenheng mellom hjem og barnehage.

Det er utarbeidet egne rutiner for tilvenning til ny avdeling.

Trygghet og tilknytning

Små barn har et grunnleggende behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet. Tilknytningsteori handler om hvordan små barn er avhengige av tilgjengelige omsorgspersoner for trøst og trygghet for å kunne flytte sin energi over på utforskning og læring. Trygghet og tilknytning er grunnlaget for all utvikling, lek og læring.

Tilknytning

Begrepet tilknytning brukes for å beskrive hvordan barn tidlig i livet utvikler relasjoner og knytter seg følelsesmessig til nære omsorgspersoner på en måte som er felles for alle mennesker. Barnets behov for tilknytning er like grunnleggende som barnets behov for mat, drikke og søvn.

Tilknytningsteori anses i dag for å være den viktigste psykologiske teorien som kan forklare hvordan både barn og voksne forholder seg til nærhet, beskyttelse og omsorg på den ene siden, og selvstendighet, utforskning og mestring på den andre (Broberg, Broberg og Hagström, 2014).

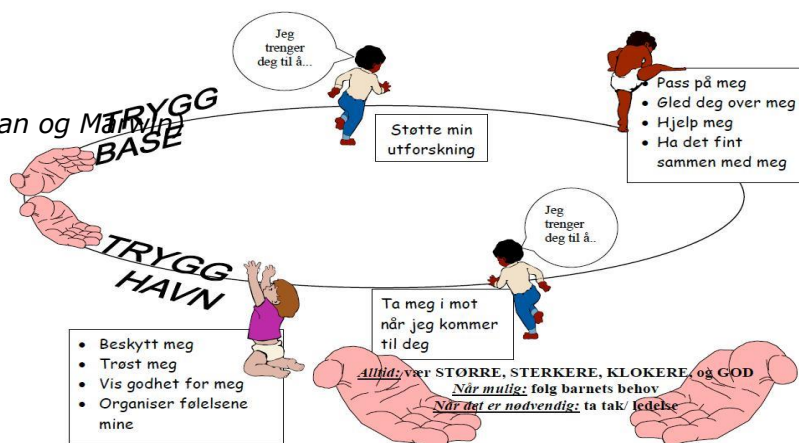
Trygghetssirkelen

Tilvenning og tilknytning skjer gjennom de daglige gjøremålene i barnehagen. Cooper, Hoffman, Powell og Marwin har utviklet en modell som grunnlag for arbeid med en pedagogisk praksis som fremmer trygg tilknytning og en god tilvenning i barnehagen. Modellen kalles trygghetssirkelen. Den er utviklet for lettere å kunne analysere og tolke barns adferd, følelser og behov og for at barna skal bli tryggere og utvikle god selvregulering og sosial kompetanse.

Metoden blir brukt i hele verden i arbeidet med barn mellom 1- 6 år. Metoden brukes også i veiledning av foreldre for å hjelpe dem til å utvikle en trygg og god tilknytning til sine ba

Trygghetssirkelen

(Powell, Cooper, Hoffman og Marwin)

«Å dekke barns følelsesmessige behov for kontakt med en voksen som alltid er tilstede, er en avgjørende forutsetning for læring. For å dekke barns underliggende behov kreves det en nøkkel for å knekke koden i adferdskommunikasjonen deres. Trygghetssirkelen er nettopp en slik nøkkel til forståelse av barns grunn-leggende relasjonsbehov og er en nyttig veiledning for voksne som skal lære barns behov for tilknytning, beskyttelse og trøst samt deres behov for utforskning og mestring»

(Brandtzæg, Torsteinson og Øiestad, 2013)

I trygghetssirkelen er tilknytningspersonens hovedoppgave å være en trygg base for barnets utforskning, lek og læring og ta imot barnet når det har behov for trøst og omsorg. Barnet skal være trygg på at det blir trøstet når det føler ubehag.

Den øverste delen av sirkelen representerer et barns behov når det utforsker: «pass på meg», «fryd deg over meg» «hjelp meg» og «ha det gøy sammen med meg». Den nederste delen av sirkelen representerer et barns behov når tilknytningsadferden er aktivert: «beskytt meg», «trøst meg», «vis godhet for meg» og «organiser følelsene mine».

Barn forteller den voksne at noe er galt gjennom sine følelsesreaksjoner og adferd men ikke alltid på den måten de voksne hadde tenkt eller forventet.

Trygg og utrygg tilknytning

Det er to ting som kjennetegner trygg tilknytning. Det ene er at barnet, når det er lei seg eller frustrert søker trøst hos den voksne. Det andre er at det lar seg trøste. Barnet viser at det kan ta imot trøst ved å hvile kroppen sin mot den voksne og bli rolig og avspent.

Barnehagestart kan være stressende for noen barn. Utrygge barn kan gi høylytt uttrykk for sin misnøye og mistriivsel. Andre utrygge barn gir få signaler på at de ikke har det bra, de protesterer ikke når foreldre går men trekker seg tilbake. De kan ha en likegyldig holdning til personalet, som om de ikke

trenger noen form for hjelp eller støtte. Forskning viser seg at disse barna har et høyt indre stress. Barn som ikke er i stress, utforsker, leker og er vitale. Fravær av lek og utforskning kan være en indikasjon på at barnet ikke er trygt og trenger mer tid og mer støtte.

Barn har et grunnleggende behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet, det omfatter både fysiske, psykiske og sosiale forhold. Opplevelsen av trygghet for barn og foreldre i barnehagen er grunnlaget for en positiv utvikling.

For å sikre en trygg og god tilknytning er det viktig å anerkjenne barnets reaksjoner. Ikke avled barnet og sett fokus på andre ting. La barnet være lei seg, trøst og sett ord på at mamma og pappa gikk, at det er leit og at du skjønner at barnet er lei seg.

Eksempler på trygg tilknytning

- ❖ Barnet søker trøst hos voksne og tar i mot trøst.
- ❖ Barnet hviler kroppen mot den voksne og blir rolig og avspent når den voksne tar barnet inntil seg/løfter opp barnet.
- ❖ Barnet gir den voksne klem, vil sitte i fanget o.l. (ikke hele tida, men innimellom)
- ❖ De voksne fungerer som en "ladestasjon" for barnet (barnet leker, blir sliten/lei/frustrert etc. og trenger så nærhet/kos/trøst før det kan leke videre).
- ❖ Barnet vet hvor de voksne befinner seg (barnet følger med, passer på at tilknytningspersonen er innen rekkevidde).
- ❖ Barnet ber den voksne om hjelp.
- ❖ Barnet er glad og fornøyd sammen med de voksne.
- ❖ Barnet samarbeider som oftest med de voksne.
- ❖ Barnet responderer raskt på adekvat grensesetting fra de voksne.
- ❖ Barnet viser den voksne positive reaksjoner om morgenen.

(Kilde: Broberg, Broberg og Hagström, 2012)

Foreldre som ressurs

Det er foreldrene som kjenner sitt barn best. De kjenner til alle uttrykkene barnet har, hva de betyr og hva barnet trenger.

Fordi barn er så forskjellige er det ikke alltid like lett for personalet å oppfatte barns ulike behov og møte dem på gode måter. Det som fungerer for ett barn passer ikke nødvendigvis for et annet. En god dialog og et nært og godt samarbeid mellom personalet og foreldre er derfor en viktig suksessfaktor for en god tilvenning og for at barnet skal føle seg trygget i barnehagen.

Mens foreldre er eksperter på sitt barn, er personalet i barnehagen eksperter på barnehagen og barn i gruppe. God informasjon til foreldrene om hva tilvenning til barnehagen innebærer for barnet og hva som forventes av dem som foreldre er viktig. Slik informasjon er med på å gjøre foreldre trygge, og bidra til at de kan støtte barnet i tilvenningsfasen.

Vær nøye med å understreke til foreldre at de alltid må si ifra til barnet når de forlater barnehagen. Selv om barnet blir lei seg og gråter, er det likevel tryggere for barnet å vite hva som skjer. Det kan være like vondt for foreldre å gå fra barnet som det er for barnet, og noen foreldre kan trenge hjelp med disse følelsene. For medarbeiderne i barnehagen er det også viktig å bidra til at foreldrene blir trygget.

Tilvenning og samarbeid med flerspråklige foreldre og barn

- ❖ Informer foreldrene om muligheten for at barnehagen kan bestille tolk i forkant av oppstart samtalen.
- ❖ Gå igjennom og sørg for oversettelse av rutiner for oppstart og tilvenning.
- ❖ Gi foreldre en oversikt på morsmål eller visualisert liste over utstyr og klær som er nødvendig for norsk klima.
- ❖ Foreldrene bør oppmuntres til å lage en liste over hverdagslige ord på morsmål, dersom barnet ikke kan eller forstår norsk. Slik at personalet kan forstå noen av barnets ytringer og behov.

Overgang og tilvenning til ny avdeling

- ❖ Informer foreldre i god tid slik at de får tid til å forberede seg og barnet på overgangen. Sett av tid slik at barnet kan bli kjent med ny avdeling på en god måte.
- ❖ I samarbeid med foreldre bør pedagogisk leder planlegge og tilrettelegge for en god og trygg oppstart og tilvenning på ny avdeling.

En trygg og god tilknytting

Barnets første møte med Selbarnehagene skal være preget av trygghet og tilknytning. Barns følelsesmessige bånd utvikles gjennom hele barnehagelivet, men tilvenningsperioden er en ekstra sårbar periode. Personalet i barnehagen må gjennom sin væremåte og barnehagens rutiner legge til rette for at barna får trygg tilknytning.

Relasjonen voksen - barn

Personalet har ansvaret for kvaliteten på relasjonen mellom barn og voksne. Det innebærer at de må være tydelige ledere og samtidig vise respekt, være lyttende og empatisk overfor barna. Barn trenger voksne som ser dem og som er i stand til å veilede på en klok måte. Personalet må være oppmerksomme på det enkelte barns sårbarhet og behov.

I praksis innebærer dette at personalet må respektere barnets følelser og anerkjenne barnets reaksjon. Hvis et barn opplever at voksne trækker over deres grenser, kan de markere det ved for eksempel å begynne å gråte. De voksne må vise respekt for og la barnet være lei seg, ikke avlede, men anerkjenne følelsene til barnet.

Personalet må søke å forstå barnets perspektiv og opplevelse av situasjonene gjennom å lytte oppmerksomt til barnets uttrykk. For å oppdage og få tilgang til små barns meninger og intensjoner, bør de voksne også se etter andre uttrykksformer enn de verbale, som følelsesuttrykk kroppsspråk, gestikulering, ansiktsuttrykk og tonefall.

Personalet i barnehagen skal være opptatt av å møte barn på en likeverdig, men ikke lik måte. Å behandle alle likt er ikke likeverdighet. Likeverdighet handler om å vise respekt for alle barns ulikheter. Barna i barnehagen skal bli sett, hørt og respektert på en empatisk og anerkjennende måte.

Tilvenning

Hovedoppgaven for personalet i tilvenningen for et nytt barn er å sørge for at barnet får trygg tilknytning til en voksen i barnehagen. Personalet må få tid til å lære det nye barnet å kjenne, slik at han eller hun klarer å roe og trøste barnet.

Barnet må få den nødvendige tiden til å bli kjent med personalet slik at det kan ta imot trøsten, bli rolig og kunne bruke tiden sin på lek og utforskning.

Tilvenningsfasen for barnet slutter imidlertid ikke den dagen barnet er en hel dag i barnehagen alene uten foreldre, men når barnet har falt til ro og føler seg trygg, også når foreldrene ikke er tilstede.

Barnehagen skal i tilvenningsperioden bli kjent med barnet og barnets rutiner og preferanser, og tilpasse seg disse i den grad det praktisk lar seg gjennomføre. Barnehagens dagsrytme må tilpasses barnas behov, dette gjelder særlig i tilvenningsperioden.

Tilknytningspersoner

I den første tiden i barnehagen skal barnet og foreldre få tilknytningspersoner å forholde seg til på avdelingen. Dette gjøres for å skape trygghet og etablere tilknytning mellom barnet, foreldre og barnehagen.

Tilknytningspersonene er viktig, spesielt for de yngste barna. Tilknytningspersonene er med på å skape et trygt fundament for barnet den første tiden. For at tilknytningen skal skje, kreves det tid, engasjement, følelsesmessig investering og kontinuitet mellom den voksen og barnet. Når denne tilknytningen er etablert er det enklere for barnet å utvikle gode relasjoner til de andre voksne i barnehagen.

Tilknytningspersonens rolle er også å informere foreldrene om hvordan tilvenningsperioden skal foregå og hvorfor barnehagen har de rutinene de har. Det kan være barnehagens dagsrytme og andre praktiske forhold. Videre skal han/hun introdusere barnet for andre barn og være tilgjengelig for barnet og foreldrene. Etter hvert blir det tilknytningspersonens oppgave å overføre tilknytningen til andre medarbeidere i barnehagen.

Plan for gjennomføring av tilvenning i barnehagen

Tilvenning i Selbarnehagene vektlegger en stor grad av foreldrenes betydning for barnets tilvenning. Foreldre bør være tilstede for barnet i minst 3- 5 dager.

Plan

DAG 1 (Varighet: 2-3 timer)

Kom i barnehagen 8.30-9.00 eller gjør avtale med barnehagen.

Det er best om foreldrene holder seg i nærheten av barnet og er tilgjengelige hele tiden. Det er også en god idé at de deltar aktivt i introduksjonen av det nye miljøet. Foreldrene bør selv stille barnet den første dagen, og sitte sammen under måltider, aktiviteter og lek.

For personalet i barnehagen er det nyttig å se barnet sammen med sine foreldre. Det gir informasjon om blant annet barnets vaner og måte å kommunisere på, og denne informasjonen vil senere bidra til å gjøre barnets hverdager i barnehagen bedre i fortsettelsen.

Barnet sover ikke i barnehagen den første dagen.

DAG 2 (Varighet: 4-5 timer)

Kom i barnehagen mellom 8.00-9.00 eller gjør avtale med barnehagen.

Personalet overtar mer av ansvaret for barnet, men foreldrene er fremdeles med på stell, måltider og legging av barnet. Andre dag er det tid for å forlate barnet alene sammen med personalet, men man er gjerne ikke lenger unna enn pauserommet.

Dette kan være en god dag for en samtale mellom foreldrene og barnehagen. Her planlegges blant annet hvor lenge den tredje dagen skal vare, alt etter hvor godt tilvent barnet allerede er.

Når barnet våkner er foreldrene tilgjengelig i barnehagen.

Barnet har kort dag.

DAG 3 (Varighet: Etter avtale)

Det er tid for å forlate barnet i barnehagen. Hvor lenge en skal være borte avtales på forhånd, men det kan være smart å være så lenge borte at barnet både har rukket å spise, sove og leke. Men vær alltid tilgjengelig slik at barnehagen lett kan komme i kontakt.

For mange oppleves det vanskelig å overlate barnet til noen man ikke kjenner. De fleste foreldre føler usikkerhet i forhold til om de gjør det rette for barnet, eller om barnet vil trives i barnehagen.

Ta gjerne kontakt med barnehagen for å høre hvordan det går.

Barnet har kort dag, hentes senest 14.30.

DAG 4-5

Den første avskjeden

- ❖ Ikke vis usikkerhet.
- ❖ Fortell barnet at du skal gå, og gå når du har sagt at du skal gjøre det. Viser du usikkerhet blir barnet usikkert, og tilvenningsperioden kan ta lengre tid. Det er viktig at barnet får erfaring med at foreldre ikke går før de sier fra, og at de kommer tilbake etter en tid.
- ❖ Ikke snik deg ut.
- ❖ Ikke la deg friste til å snike deg ut uten at barnet merker det. Det kan gjøre barnet utrygt. Barnet skal erfare at foreldrene går, og at de kommer tilbake. Det skaper forutsigbarhet for barnet.
- ❖ Ikke bli for lenge.
- ❖ Hva om barnet gråter?
- ❖ Om du forlater et barn som gråter og klamrer seg fast til deg, er det ikke unaturlig å føle seg som en dårlig forelder og tenke at barnehage var en dårlig idé. Erfaringene i barnehagene tilsier at barnets gråt stilner like etter at foreldrene har dratt. Men det kan gjøre godt å ringe barnehagen for å høre hvordan det har gått etter at man har forlatt et gråtende barn.
- ❖ Det anbefales korte dager den første uken. Gjør avtale med barnehagen.

Forventninger

Forventninger avklares i oppstartsamtale og på foreldremøte våren før oppstart i barnehagen:

- ❖ Foreldre må følge med på klær og utstyr i fht årstid og slitasje. Ha alltid skift liggende i barnehagen.
- ❖ Foreldre må følge opp foreldremøter og ulike frister for påmelding til f.eks skoleferier eller frist for levering av ferieskjema og svar på brukerundersøkelse.
- ❖ Foreldre må spørre, informere og avklare med barnehagen i fht det som kan påvirke barnet. Det kan være f.eks. at far er syk, bestemor er syk eller at det er samlivsvansker. Dersom barnehagen får informasjon, kan personalet møte barnet ditt i fht behovene barnet har akkurat da.
- ❖ Foreldre skal varsle barnehagen om fravær på morgenen ved første dags fravær. Helst før kl. 9.00
- ❖ Foreldre skal følge opp beskjeder og lese informasjon fra barnehagen.
- ❖ Barnehagen ønsker en åpen dialog med foreldre til beste for barnet.

Soving

Soving i barnehagen:

Praktisk:

I Selbarnehagene sover de minste barna ute i vogner eller inne.

Forpliktelser for foreldrene omkring egnede vogner med utstyr og ettersyn av soveutstyret:

- ❖ Foreldrene er selv ansvarlige for å skaffe tilveie egnet vogn med beskyttelsesutstyr og tilhørende sovetøy og for sitt barn til utebruk til alle årstider.
- ❖ Vogna må være stødig, slik at den ikke kan velte om barnet er urolig.
- ❖ Vogna må være utstyrt med vognsele som sitter godt, slik at den hindrer barnet i å falle ut. Selen må være enkel å bruke/feste også med vognpose. Sikkerhetsutstyret må være tilpasset, lange snorer er ikke ønskelig.
- ❖ Foreldrene er de som har ansvaret for at sovetøyet er med til barnets vogn hver barnehagedag
- ❖ Foreldrene er selv ansvarlige for å rengjøre sovetøyet ved behov og melding fra personalet i barnehagen
- ❖ Foreldrene er selv ansvarlige for å skaffe tilveie regntrekk og insektsnett til vogna
- ❖ Vogna stilles opp på anvist plass og må alltid være tilstede i barnehagen når barnet har dag
- ❖ Vogna og alt tilhørende utstyr må merkes godt med navn

Barnehagen tar ansvar for:

- ❖ Utetemperatur, er det for kaldt sover barna inne.
- ❖ Vognene stilles opp hensiktsmessig med tanke på god evakueringsmulighet under sovetiden for barna
- ❖ Barna kontrolleres og etterses kontinuerlig i vognene av personalet som har sovevakt under barnas soving
- ❖ Vognene plasseres slik at de ikke velter når barna er oppi
- ❖ Vognene plasseres i trygg avstand fra de større barna
- ❖ Vognene plasseres i ly for vind og vær og dekkes til med insektsnett/regntrekk etter behov